

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR		
ANTALET EXAMINA Grundexamen i flygplansmekanik (GE): 111 st. Yrkesexamen i flygplatsservice (YE): 0 st. Yrkesexamen i flygplansmekanik (YE): 1–4 st. Specialyrkesexamen i flygplansmekanik (SYE): 1–4 st. Specialyrkesexamen i fartygsel (SYE): 0 st.			GE I FLYGPLANSMEKANIK Kompetensområdet för flygteknik 27 ST. Kompetensområdet för flygplansmekanik 81 st. Uppgift saknas 1–4 st. YE I FLYGPLATSSERVICE Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 0 st. YE I FLYGPLANSMEKANIK Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 1–4 st. SYE I FLYGPLANSMEKANIK Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 1–4 st. SYE I FARTYGSEL Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 0 st.		
ANTAL EXAMENSDELAR GE i flygplansmekanik: 3 240 st. YE i flygplatsservice: 0 st. YE i flygplansmekanik: 3 st. SYE i flygplansmekanik: 6 st. SYE i fartygsel: 0 st.			GE I FLYGPLANSMEKANIK hel examen 2 499 st. examensdel/ delar 741 st. YE I FLYGPLATSSERVICE hel examen 0 st. examensdel/ delar 0 st. YE I FLYGPLANSMEKANIK hel examen 3 st. examensdel/ delar 0 st. SYE I FLYGPLANSMEKANIK hel examen 6 st. examensdel/ delar 0 st. SYE I FARTYGSEL hel examen 0 st. examensdel/ delar 0 st.		
GE I FLYGPLANSMEKANIK Gemensamma examensdelar (GED): 54 st. Lokala examensdelar: 78 st.					

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN		STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR	
ANTALET EXAMINA Grundexamen i sjöfart (GE): 75 st. Yrkesexamen i sjöfart (YE): 0 st. ANTAL EXAMENSDELAR GE i sjöfart: 1 500 st. YE i sjöfart: 0 st. GE I SJÖFART Gemensamma examensdelar (GED): 84 st. Lokala examensdelar: 102 st.	GE I SJÖFART Kompetensområdet för däcks- och maskinreparationer 15 ST. Kompetensområdet för däcksbefäl 27 st. Kompetensområdet för maskinbefäl 24 st. Kompetensområdet för eldrift 9 st.	GE I SJÖFART hel examen 849 st. examensdel/ delar 651 st.	
	YE I SJÖFART Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 0 st.	YE I SJÖFART hel examen 0 st. examensdel /delar 0 st.	

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- Antalet avlagda grundexamina i flygplansmekanik har minskat något.
- Antalet prestationer i YE och SYE i flygplansmekanik är små.
- Inga yrkesexamina i flygplatsservice har avlagts.

Antal avlagda examensdelar

- Det har avlagts fler examensdelar i grundexamen i flygplansmekanik än tidigare.
- Antalet avlagda examensdelar i YE och SYE i flygplansmekanik är litet.
- Inga examensdelar har avlagts i yrkesexamen i flygplatsservice.

Antal avlagda kompetensområden

- Antalet prestationer i kompetensområdet för flygplansmekanik har ökat.
- Antalet prestationer i kompetensområdet för flygteknik har minskat något.

Övriga reflektioner

- Antalet avlagda examensdelar i grundexamen i flygplansmekanik har ökat betydligt. Avläggandet av examensdelar har ökat i popularitet inom fortbildningen och utvidgningen av kompetensen under de senaste åren. Det ökade antalet prestationer förklaras också av konverteringsutbildningar mellan certifikatklasserna.
- Antalet avlagda hela examina och examensdelar i YE och SYE i flygplansmekanik är små, men ökar stadigt.
- Hela examen eller examensdelar i YE i flygplatsservice har inte avlagts sedan 2021.
- Över 25 % fler examina har avlagts inom sjöfart 2024 jämfört med 2023. Antalet avlagda examina har endast minskat inom kompetensområdet för eldrift. Det ökade antalet examina med prestationer i kompetensområdena för däcksbefäl, maskinbefäl samt däck- och maskinreparation beror på att antalet praktikplatser har ökat och på att sysselsättningen inom branschen är god. Fördröjningen av praktikprestationerna som orsakades av coronaepidemin har kunnat avvecklas.
- Minskningen av antalet prestationer i kompetensområdet för eldrift beror på en sjöfartsläroanstalts beslut att lägga ner utbildningen för fartygselektriker.

Arbetslivskommissionen för luft- och sjöfartsbranschen, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE i flygplansmekanik: 7 st.
YE i flygplatsservice: 4 st.
YE i flygplansmekanik: 2 st.
SYE i flygplansmekanik: 2 st.
SYE i fartygsel: 1 st.
GE i sjöfart: 3 st.
YE i sjöfart: 2 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE i flygplansmekanik: 7 st.
YE i flygplatsservice: 0 st.
YE i flygplansmekanik: 1 st.
SYE i flygplansmekanik: 1 st.
SYE i fartygsel: 0 st.
GE i sjöfart: 4 st.
YE i sjöfart: 0 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE (som har anordnartillstånd)

GE i flygplansmekanik: 0 st.
YE i flygplatsservice: 4 st.
YE i flygplansmekanik: 1 st.
SYE i flygplansmekanik: 1 st.
SYE i fartygsel: 1 st.
GE i sjöfart: 0 st.
YE i sjöfart: 2 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE i flygplansmekanik
Finska 111 st.
YE i flygplatsservice
Uppgift saknas 0 st.
YE i flygplansmekanik
Uppgift saknas 1–4 st.
SYE i flygplansmekanik
Uppgift saknas 1–4 st.
SYE i fartygsel
Uppgift saknas 0 st.
GE i sjöfart
Finska 57 st.
Svenska 18 st.
YE i sjöfart
Uppgift saknas 0 st.

ANORDNARTILLSTÅND FRÄMMANDE SPRÅK

GE i flygplansmekanik
Engelska 3 st.
GE i sjöfart
Engelska 1 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Antalet prestationer i hela GE i flygplansmekanik fördelade sig ganska ojämnt mellan sju olika utbildningsanordnare. Den största utbildningsanordnaren ansvarade för över en tredjedel av alla prestationer. Den minsta utbildningsanordnaren hade inga prestationer i hela examen under hela granskningsperioden. I övrigt fördelades prestationsmängderna jämnare.
- Den största och näst största anordnaren av examensdelar i flygplansmekanik (GE) ansvarade sammanlagt för cirka hälften av alla prestationer. För de tre följande var antalet jämnare. För den minsta utbildningsanordnaren var antalet betydligt mindre än för de andra.
- Den geografiska täckningen för anordnandet av examina i luftfart är god och följer befolkningstätheten. Alla examina i luftfart har avlagts på finska.
- Inom sjöfart koncentreras anordnandet av examina till kuststäderna, och en av anordnarna producerar utbildning på svenska. 24 procent av grundexamina i sjöfart har avlagts på svenska.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE I FLYGPLANSMEKANIK Arbetsplats 1,15 % Läroanstalt 75,29 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % Uppgift saknas 23,46 % YE I FLYGPLATSSERVICE Arbetsplats 0 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % Uppgift saknas 0 % YE I FLYGPLANSMEKANIK Arbetsplats 100 % SYE I FLYGPLANSMEKANIK Arbetsplats 100 % SYE I FARTYGSEL Arbetsplats 0 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % Uppgift saknas 0 % YE I SJÖFART Arbetsplats 3,64 % Läroanstalt 22,57 % Arbetsplats + läroanstalt 0,24 % Uppgift saknas 73,54 %	YE I SJÖFART Arbetsplats 0 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % Uppgift saknas 0 % Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter - Motiveringarna till yrkesprov som ordnas vid läroanstalter inom sjöfartsbranschen är sjöfartssäkerhet, arbetarskydd och svår tillgång till yrkesprovsplatser i arbetslivet. När man gör yrkesprov finns det också alltid en risk för olyckor. En olycka kan innebära stora reparationer och kostnader. I värsta fall upptäcks inte felet, vilket kan äventyra sjöfartens säkerhet och orsaka betydande skador och miljöskador. - Inom sjöfartsbranschen försvåras bedömningen av antalet platser där yrkesprov genomförs av avsaknad av uppgifter (uppgift saknas 73,54 %). Uppfattningen är dock att information samlas in, dvs. den är tillgänglig för lägesbilden. Beror bristen på uppgifter på att yrkesprov tas emot vid läroanstalten och inte i arbetslivet?
--	---

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE		
Responsenkäter (svarsskala 1–5)	Respons	Diskussion
STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV GE i flygplansmekanik 4,2 YE i flygplatsservice - YE i flygplansmekanik - SYE i flygplansmekanik - SYE i fartygsel - GE i sjöfart 3,6 YE i sjöfart - (nationellt medeltal 4,6) Studeranderespons • Responsen från de studerande ligger något under det nationella medeltalet. Ett skäl kan vara att studierna enligt myndighetsbestämmelserna för branschen är väldigt teoretiska, vilket tidvis kan upplevas som utmanande.	RESPONS FRÅN ARBETSPLATSHANDLEDAREN GE i flygplansmekanik 3,9 YE i flygplatsservice - YE i flygplansmekanik - SYE i flygplansmekanik - SYE i fartygsel - GE i sjöfart 3,9 YE i sjöfart - (nationellt medeltal 4,2) Respons från arbetsplatshandledaren • Responsen från arbetsplatshandledaren ligger något under det nationella medeltalet. Bland annat datatekniska skäl och handledarnas tillgänglighet förhindrar år efter år att uppgifter registreras på rätt sätt.	ARBETSPLATSRESPONS GE i flygplansmekanik 4,6 YE i flygplatsservice - YE i flygplansmekanik - SYE i flygplansmekanik - SYE i fartygsel - GE i sjöfart 3,9 YE i sjöfart - (nationellt medeltal 4,2) Arbetsplatsrespons • Responsen från arbetsplatserna inom luftfarten ligger över och inom sjöfarten något under det nationella medeltalet. Mängden respons har ökat bland annat tack vare förbättrade datatekniska system.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE I FLYGPLANSMEKANIK
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 1,2 %
Uppgift saknas 21,5 %

YE I FLYGPLATSSERVICE
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 0 %
Uppgift saknas 0 %

YE I FLYGPLANSMEKANIK
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 100 %
Uppgift saknas 0 %

SYE I FLYGPLANSMEKANIK
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 100 %
Uppgift saknas 0 %

SYE I FARTYGSEL
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 0 %
Uppgift saknas 0 %

GE I SJÖFART
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 8,3 %
Uppgift saknas 48,8 %

YE I SJÖFART
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 0 %
Uppgift saknas 0 %

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE I FLYGPLANSMEKANIK
Medeltal 4,1*
Yrkesinriktad examensdel 4,2
Gemensam examensdel 3,6
(nationellt medeltal 3,7)

*Medeltalen beräknas med skyddade tal.

GE I SJÖFART
Medeltal 3,7
Yrkesinriktad examensdel 3,8
Gemensam examensdel 3,6
(nationellt medeltal 3,7)

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- I grundexamen i flygplansmekanik är yrkesprovet ett prov enligt luftfartsbestämmelserna. Övervakaren av provet ska vara en provmottagare som är godkänd i utbildningshandboken, dvs. i praktiken en lärare. Grundexamens yrkesprov avläggs i läroanstaltsmiljön, vilket beskrevs tidigare i samband med diskussionen om provplatserna. Utifrån besöken är det svårt eller till och med omöjligt att samordna arbetslivsrepresentanternas tidtabeller med yrkesproven. Därför är det nästan alltid två lärare som bedömer yrkesproven i GE.
- Inom sjöfartsbranschen verkar uppgifterna vara något bristfälliga när det gäller tvåpartsbedömningen, och då kan man inte kommentera uppgifterna desto mer.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Reflektioner

Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten

- Inom luftfarten möjliggör läroanstaltsmiljön och simulatorer yrkesprovssituationer som det skulle vara svårt eller till och med omöjligt att genomföra eller reproducera i arbetslivet. Sådana är till exempel övningar i undantags- och risksituationer, felsökning och systemförsök. Vid läroanstalten är det möjligt för alla studerande att utföra de övningar och prov som bestämmelserna kräver på samma sätt.
- Se Övriga anmärkningar gällande sjöfartsbranschen.

Planer för bedömning av kunnande

- Planerna för bedömning av kunnande har granskats i samband med besöken och de har utarbetats examensspecifikt. Inga betydande brister observerades.

Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare

- Utifrån besöken följer utbildningsanordnarna upp responsen och utvecklar sin verksamhet utifrån den. Inom luftfartsbranschen medför dyra luftfartyg, komponenter och materiel samt att myndighetsbestämmelserna tidvis är stela och ovillkorliga utmaningar för läroanstalternas budgetering och integreringen av administrativa funktioner.

- Behovet av ett gemensamt skolfartyg för läroanstalterna betraktas som ett utvecklingsobjekt i sjöfartsbranschen.
- I fråga om GED-ämnena vore det bra att i större utsträckning använda exempeluppgifter som lämpar sig för sjöfartsbranschen och som stöder de yrkesinriktade ämnena.

Övriga reflektioner

- "Tekniska skäl" förhindrar år efter år att uppgifterna registreras korrekt. Detta gör det mycket svårare att reflektera endast på basis av statistik.
- Inom sjöfarten är det svårt att ta emot yrkesprov på arbetsplatsen, eftersom fartygen är i trafik och proven inte kan ordnas på ett sätt som passar fartygens tidtabeller.
- Det går inte att ta emot yrkesprov på ett fartyg som ligger vid kaj.
- Sjöfartsläroanstalterna har bra simulatorutrustning med vilken yrkesprov kan tas emot.
- Säkerhets- och skyddskompetens samt Radiokommunikation är i regel kurser som ger certifikat, så bedömningen är godkänd/underkänd, dvs. i praktiken noll eller fem.
- Man borde ta bort den obligatoriska praktiken från examensdelarna Arbete som maskinvakt och Arbete som däcksvakt, och praktiken borde däremot vara en egen examensdel.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE i flygplansmekanik

- Examensgrunderna för grundexamen i flygplansmekanik upplevs som fungerande. Luftfartsbestämmelserna som ligger bakom examensgrunderna har ändrats mycket ofta. Detta medför främst utmaningar i läroanstalternas datasystem när man på grund av övergångsperioderna genomför flera olika examensgrunder samtidigt i olika årskurser, och å andra sidan kräver ändringar i läroanstalternas datasystem tid och pengar. Namnen på examensdelarna i de senaste examensgrunderna borde uppdateras i enlighet med kommissionens senaste genomförandeförordning. Till exempel nu heter examensgrundernas examensdel "Underhållsrutiner mod 7A" "Underhållsrutiner mod 7" i förordningen.

YE i flygplatsservice

- Arbetslivsmotsvarigheten i grunderna för yrkesexamen i flygplatsservice bör utredas eftersom inga examina eller examensdelar har avlagts sedan 2021.

SYE i flygplansmekanik

- Grunderna för yrkesexamen i flygplansmekanik har nyligen förnyats, och de nya examensgrunderna motsvarar arbetslivets behov väl. Man bör överväga att inkludera EASA Parts bestämmelser, innehåll och prov i tillämpliga delar.

SYE i fartygsel

- För närvarande utbildas det inte alls till branschen i Finland, och det vore mycket viktigt att ordna utbildning eftersom branschen ständigt behöver arbetskraft.

SYE i flygplansmekanik

- Specialyrkesexamen i flygplansmekanik behöver uppdateras. Man bör överväga att inkludera EASA Parts bestämmelser, innehåll och prov i tillämpliga delar i specialyrkesexamen i flygplansmekanik. Detta skulle öka sysselsättningsmöjligheterna för personer som avlagt examina och tillgode behoven i arbetslivet.

GE inom sjöfart

- Sjöfartsutbildningen måste hänga med i de ständiga förändringarna i sektorn, och examensgrunderna måste följa arbetslivets behov. En kontinuerlig dialog mellan arbetslivet och utbildningsanordnarna är viktig.
- Tillgodoräknande av studier och praktik som avlagts någon annanstans samt tidigare arbetserfarenhet och annan erfarenhet (handelsfartyg, gränsbevakningsväsendet och marinen) som avlagts någon annanstans.

YE i sjöfart

- Det finns inga särskilda observationer om denna examens grunder.

Reflektioner kring examensstrukturen

- Luftfartsbranschens examensstruktur upplevs i regel som fungerande.
- Sjöfartsbranschen se slide 8.
- Tillgodoräknande av studier och praktik som avlagts någon annanstans samt tidigare arbetserfarenhet och annan erfarenhet (handelsfartyg, gränsbevakningsväsendet och marinen) som avlagts någon annanstans.
- GED-ämnena bör prioritera arbetslivets behov och de färdigheter som behövs i arbetslivet.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN